

Bobula Ida: A nő a XVIII század magyar társadalmában. Budapest: 1933. Kiadja a Magyar Társadalomtudományi Társulat.

A tanulmány a magyar nők egyelőre még megiratlan történetének egyik érdekes fejezete. A történettudomány újabb szempontjait jól ismerő szerző sok új adatot tár fel és közel tud vinni bennünket a gálans és szentimentális kor asszonyaihoz. A történet és irodalomtörténet tanára haszonnal forgathatja, különösen akkor, ha megjegyzi, hogy a munka legjobb részei azok, melyekben a nyugateurópai eszmék magyarországi útját keresi. Ennek valószínűleg az az oka, hogy kevés magyar, de annál több külföldi előtanulmány állott rendelkezésére. Talán ezért foglalkozik indokolatlanul részletesen a nyugateurópai galantériával és ezért érezzük kevésnek, nem eléggé elmélyítettnek azokat a részeket, melyekben a sajátos magyar fejlődésről esik szó. Könyve azonban így is hézagpótló, a kérdés első alapos magyar feldolgozása. (Dr. Kratochvíl-Baróti Dezső.)

H. Hajtay Etelka: Zsendül a vetés: A magyar ifjúság iskolai nevelésének kézikönyve. Az ifjúsági intézmények — elsősorban az önképzőkör — úgyszintén az osztályfőnöki nevelő-órák használatára. Budapest, Franklin-Társulat. Ára P 3.60.

A cselekvő és cselekedtető módszeres eljárás nyomán felvetődő kérdések egyik legérdekesebbike az iskolai önképzőkörökre vonatkozó. Vannak az új irány barátai között olyanok, akik abból a tényből kiindulva, hogy az új iskola a növendék aktivitását állítja az oktatás középpontjába, tehát úgyszintén állandó alkalmat ad öntevékenységre, azt vélik, hogy az önképzőkör ebben az iskolában feleslegessé vált. Hiszen amit céljául tűzött ki, a növendék egyéni és önálló foglalkoztatása, megvalósul magában az oktatásban. Már azért is szívesen vennék az önképzőkör mellőzését, mert a sok ifjúsági egyesület s a testnevelés hatalmas előretörése a tanuló minden szabad idejét elfoglalja.

Mások viszont úgy látják, hogy most jutott el az önképzőkör eredeti feladata legtökéletesebb megvalósulásáig. Hiszen a tanítási órákon megindított aktivitás, az új módszerrel felébresztett élénk érdeklődés, az iskolának az élettel való szorosabb kapcsolata olyan szellemi légkört teremt a tanuló körül, amely különösen alkalmassá teszi egyéni munkára, spontán elhatározásból vállalt továbbhaladásra; még többet adhat önmagából és még szorosabban bekapcsolódhatnak egy kedvére való közösségbe. Szerintük tehát alig állhat valami teljesebben a cselekvés iskolája törekvéseinek szolgálatába, mint az önképzőkör; sőt ebben látják a két ellentétes pedagógiai iránynak — az individuálisnak és a szociálisnak — legharmónikusabb egyeztetését.

A kérdés — kell-e az önképzőkör a polgári iskolában vagy sem? — egyelőre csak elméleti téren kereshet választ; a Tantervekhez fűzött Utasítások mind a leány-, mind a fiúiskolában világosan megkívánják, a magyar nyelv tanárának kötelessége az önképzőkör vezetése s a kérdésre adott egyéni felelete legfeljebb a vezetés módjára lehet befolyással: ha feleslegesnek látja, bizonyára nem irányítja olyan lelkesedéssel és munkakedvvel, mintha az igenlők taborába tartoznék.